

Accountantsverslag

Gemeente Dijk en Waard

Boekjaar 2022

Aan de gemeenteraad van de
gemeente Dijk en Waard
Parelhof 1
1703 EZ Heerhugowaard

ONDERWERP:
Accountantsverslag 2022

KENMERK:
11 juli 2023

Geachte leden van de gemeenteraad,

In overeenstemming met de opdracht tot de controle van de jaarrekening 2022 van gemeente Dijk en Waard, zoals overeengekomen in onze opdrachtbevestiging d.d. 8 september 2022, bieden wij u hierbij het accountantsverslag aan.

Het accountantsverslag bevat bevindingen en conclusies die naar aanleiding van onze werkzaamheden naar voren zijn gekomen. De bevindingen in dit verslag zijn besproken met de portefeuillehouder financiën en een afvaardiging van de ambtelijke organisatie.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid de inhoud van deze rapportage nader toe te lichten.

Hoogachtend,
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

R.P. Hoogeveen MSc. RA
Director Audit

Inhoudsopgave

Bestuurlijke samenvatting

Opdracht, scope en uitkomsten

Belangrijkste bevindingen

Financiële positie

Bevindingen interne beheersing

Overige onderwerpen

Bijlagen

Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijke samenvatting

	Wij zullen bij de jaarrekening 2022 een goedkeurende verklaring verstrekken voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid.
	Het jaarverslag is cf. NV COS 720 verenigbaar met de jaarrekening en voldoet aan de laatste actuele voorschriften.
	Het Besluit Begroting en Verantwoording is in alle van materieel belang zijnde opzichten nageleefd in 2022.
	Inzake de kosten jeugdwet en de Wmo steunt de gemeente (deels) op productieverantwoordingen van zorgaanbieders die zijn voorzien van een controleverklaring en finale afrekeningen. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden en de ontvangen controleverklaringen resteert inzake de kosten Jeugdwet en Wmo inclusief de PGB's een onzekerheid van € 4,4 miljoen. Daarnaast zijn er onzekerheden geconstateerd voor zorgkosten die niet via de productieverantwoordingen lopen en waarbij de prestatielevering niet door de gemeente is getoetst. Dit bedrag aan onzekerheid is circa € 2,5 miljoen. De totale onzekerheid in het sociaal domein komt in totaal op € 6,8 miljoen.
	Uit onze controle met betrekking tot ons oordeel ten aanzien van de getrouwheid resteren ongecorrigeerde fouten voor een bedrag van € 0,5 miljoen. Wij hebben ten aanzien van de financiële rechtmatigheidscontrole een tweetal aanbestedingsfouten die wij, op basis van de rapporteringstolerantie, aan u moeten rapporteren. De omvang van de onrechtmatige aanbestedingsfout bedraagt € 0,2 miljoen. In het kader van begrotingsrechtmatigheid is een overschrijding van de lasten geconstateerd van € 0,1 miljoen. Daarnaast is een kredietoverschrijding geconstateerd van € 0,1 miljoen welke eveneens onrechtmatig is. Deze rechtmatigheidsfouten zijn meegenomen in onze evaluatie.
	Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2022 in overeenstemming is met de Wet normering topinkomens (WNT) en dat de jaarrekening 2022 van de gemeente Dijk en Waard voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.
	Wij hebben geen controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de SiSa-bijlage geconstateerd.

Bestuurlijke samenvatting

	Het boekjaar 2022 sluit met een financieel resultaat van € 21,8 miljoen (voordelig). De totale vermogenspositie van de gemeente Dijk en Waard bedraagt € 113,2 miljoen met een solvabiliteitsratio van 35%. De vermogenspositie is dan ook uitstekend te noemen. Het college concludeert in de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing dat de weerstandscapaciteit met 1,9 ruim voldoende is.
	Gevolgen oorlog Oekraïne: Inflatie en energiecrisis heeft voor 2022 een belangrijke invloed op uw gemeente. Uw gemeente bood in 2022 accommodatie aan getroffen Oekraïners. Ook heeft uw gemeente ondersteuning verleend aan getroffen Oekraïners via de particuliere opvang. De gemeente heeft hiervoor een bijdrage vanuit het Rijk ontvangen. Deze worden verantwoord in de daarvoor bedoelde SiSa-regelingen. Wi hebben hierin geen afwijkingen of fouten geconstateerd
	1 januari 2023 is het boekjaar gestart waarop de gemeente voor het eerst dient te rapporteren in het kader van de Rechtmatigheidsverantwoording. Wij constateren dat de gemeente Dijk en Waard voorbereidingen heeft getroffen. Aandachtspunten in het ontwikkelpad in 2023 liggen met name op: • De verdere structurering vastlegging van bedrijfsprocessen, risico's en beheersmaatregelen. • Het spreiden van de interne controlewerkzaamheden over het jaar in plaats van eind van het jaar, zodat ook meer mogelijkheden tot bijsturing mogelijk is binnen de 3 lines of defense. • Het integreren van de frauderisicoanalyse en de beheersmaatregelen in het intern controleplan 2023. De gemeente verwacht dit september/oktober gereed te hebben.
	Wij hebben de jaarrekeningcontrole als een uitdagend proces ervaren. Uitdagingen zaten met name in de volgende aspecten: • 1e jaarscontrole en tevens een fusie van 2 gemeenten en een werkorganisatie • De invoering van een nieuw financieel pakket per 01-01-2022. Dit financieel pakket kende veel leemtes. Hierdoor hebben zowel de gemeente als wij als accountant veel aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden moeten verrichten om de betrouwbaarheid van de financiële cijfers uit de financiële administratie te kunnen vaststellen. • Het niet tijdig en volledig aanleveren van de aan te leveren stukken. Hierdoor heeft het controleproces veel langer geduurd dan gepland en hebben wij aanvullende werkzaamheden moeten uitvoeren. Daarnaast was ook niet altijd sluitende specificaties en toereikende controledocumentatie opgeleverd door de gemeente. Ondanks deze uitdagingen hebben wij de samenwerking met de gemeente Dijk en Waard als constructief en positief ervaren. Dit geldt ook voor de bereidheid binnen de organisatie om al onze vragen te beantwoorden.

Opdracht Scope en uitkomsten

Opdracht, scope en uitkomsten

Reikwijdte van de controle
De jaarstukken van uw gemeente bestaan uit:
- Het jaarverslag (programmaverantwoording + paragrafen).
- De jaarrekening.
- Bijlagen.

Met de opdrachtbevestiging van d.d. 8 september 2022 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2022. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle geen sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle.

Overzicht toleranties
De materialiteit bij de uitvoering van onze controle is € 3.090.000. Deze materialiteit sluit aan op het door de gemeenteraad vastgestelde controleprotocol.

	Grondslag	Bedrag
Goedkeuringstolerantie fouten	1% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 3.090.000
Goedkeuringstolerantie onzekerheden	3% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 9.270.000
Rapporteringstolerantie	Op basis van controleprotocol	€ 150.000

Kernpunten en significante risico's in de controle
Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen, onder andere met betrekking tot de volgende kernpunten van de controle:
- Rechtmatigheid aanbestedingen (verhoogd risico);
- Risico dat het management van de gemeente de procesafspraken doorbreekt, hetgeen een standaard risico is vanuit onze beroepsregels. Dit risico onderkennen wij ten aanzien van de afgrenzing van de kosten (verhoogd risico).
- Waardering van uw grondexploitatie;
- Onrechtmatige en/of onnauwkeurige betalingen inkopen en uitkeringen;
- Prestatielevering van de jeugdzorg, de WMO en andere voorzieningen.

Uitkomsten
Bij de jaarrekening 2022 van de gemeente Dijk en Waard verstrekken wij een goedkeurende controleverklaring voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid. De ongecorrigeerde fouten met betrekking tot getrouwheid (€ 0,5 miljoen) en rechtmatigheid (€ 0,5 miljoen) blijven onder de gehanteerde goedkeuringstoleranties. Daarnaast blijven ook de onzekerheden onder de goedkeuringstoleranties, deze onzekerheden hebben betrekking op de decentralisaties in het sociaal domein en bedragen in totaal € 6,8 miljoen.

Fusie
Vanaf 1 januari 2022 is de fusie geëffectueerd en zijn de gezamenlijke gemeenten Heerhugowaard en Langedijk tezamen met de werkorganisatie opgegaan in gemeente Dijk en Waard.

Verslaggevingsrichtlijnen
Wij hebben de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de consistente toepassing daarvan alsmede de duidelijkheid en volledigheid van de jaarverslaggeving beoordeeld. Uw gemeente heeft gedurende 2022 een wijziging doorgevoerd in verslaggevingsgrondslagen voor waardering en afschrijving van materiële vaste activa.
Wij concluderen dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen aanvaardbaar zijn en dat de toepassing daarvan, samen met de in de jaarrekening opgenomen toelichtingen, een getrouw beeld geeft van de financiële positie van de gemeente.

Managementinzicht en schattingen
Schattingen op basis waarvan sommige jaarrekeningposten worden bepaald, zijn gebaseerd op inzichten van het management. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen beoordeeld op basis waarvan de afzonderlijke oordelen en schattingen zijn gevormd. Wij hebben vastgesteld dat dit aanvaardbaar is in het kader van de jaarrekening als geheel.

Opdracht, scope en uitkomsten

Fraude risico's en continuïteit
Onze controleverklaring over boekjaar 2022 bevat voor het eerst een verplichte paragraaf over onze werkzaamheden met betrekking tot fraude en een met betrekking tot continuïteit. Dit op basis van de gewijzigde beroepsregels voor accountants (NV-COS 700). Hieronder wordt uiteengezet hoe de accountant bij de controle-aanpak inspeelt op risico's ten aanzien van fraude en continuïteit en worden de uitgevoerde werkzaamheden toegelicht. De mate van detail en de omvang van de rapportage over fraude en continuïteit in de controleverklaring hangen onder meer af van de onderkende risico's, de omvang en aard van de organisatie alsmede de bevindingen naar aanleiding van de werkzaamheden.

Fraude risico's
Op basis van onze kennis van de gemeente onderkennen wij de volgende fraude-risico's bij onze jaarrekeningcontrole:

Het risico dat het management maatregelen van interne beheersing doorbreekt
Het college of management bevindt zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken, die anderszins effectief lijken te werken. Een incentive van het management zou hierbij kunnen zijn om op die wijze een betere financiële situatie te presenteren.

Het risico op onrechtmatige betalingen
Het risico ziet toe op betalingen waarbij controles op inkoopfacturen en wijzigingen in crediteurenstamgegevens niet adequaat worden gedaan. Hierdoor bestaat de gelegenheid om bewust betalingen aan onjuiste bankrekeningnummers te doen om zo gelden aan de organisatie te onttrekken.

In onze controleverklaring hebben wij deze risico's en de verrichte controlewerkzaamheden nader toegelicht.

Conclusie:
Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude

Continuïteit
Als onderdeel van de vereisten voor de nieuwe controleverklaring hebben wij ook de continuïteitsveronderstelling getoetst. Daarnaast geven de financiële kengetallen inclusief het weerstandsrisico geen reden tot twijfel of de gemeente haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. De financiële positie van Dijk en Waard is zeer gezond.

Proces jaarrekeningcontrole
Tijdens onze controle hebben wij geconstateerd dat de kwaliteit en tijdigheid van de aanlevering van stukken verbeterd kan worden. Bij aanvang van de controle in april was de jaarrekening en het balansdossier nog niet volledig gereed. Een aantal componenten van onze controle konden zodoende niet binnen de gestelde tijdsblokken worden afgerond en liepen daarom langer door. Zo heeft de controle meer tijd gekost dan vooraf verwacht. Gezamenlijk is echter op een constructieve wijze nadere invulling gegeven om dit op te lossen.

Onze eerste jaarrekeningcontrole voor de gemeente Dijk en Waard was daarom een hele uitdagende. Wij zullen na afloop van deze controle een gezamenlijke evaluatie plannen met de gemeente waarin we vooruit zullen blikken naar een verdere verbetering voor de controle 2023.

Belangrijkste bevindingen

Grondexploitaties

Algemeen
Voor de jaarrekening 2021 was de oorlog in de Oekraïne een zogenoemde ‘gebeurtenis na balansdatum’. In de jaarrekening over boekjaar 2022 moet voor het eerst rekening gehouden worden met de effecten hiervan. Zowel de directe als indirecte gevolgen (stijgende energieprijzen en inflatie) kunnen grote gevolgen hebben.

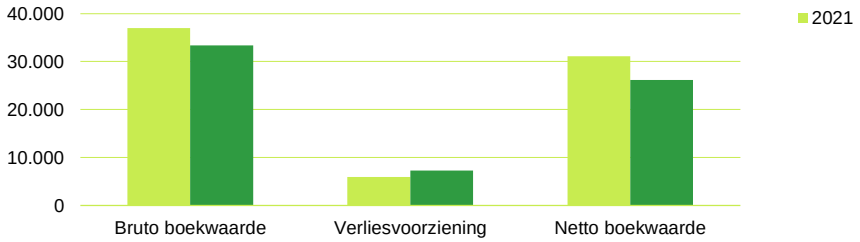
De waardering van de grondexploitaties is gebaseerd op diverse schattingen en aannames. De complexiteit in de projectontwikkeling omvat de volgende risico’s:
- De vraag naar (betaalbare) woningen is fors hoger dan het aanbod.
- Stijgende energie- en grondstofprijzen.
- Krapte op de arbeidsmarkt.
- Stikstofproblematiek.
- Verduurzamingsopgave.
- Stijgende rente.
- Macro-economische factoren zijn minder stabiel.

De hogere onzekerheid en volatiliteit in de gehanteerde aannames kan doorwerken in het verwachte eindresultaat en de waardering van uw grondexploitaties. Deze hogere mate van onzekerheid maakt het belangrijker om een adequate toelichting op te nemen in de jaarrekening.

Wij hebben het proces rondom de totstandkoming van de waardering in opzet en bestaan getoetst en aanvullend gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd. Wij achten de waardering en de toelichting op de schattingsonzekerheden aanvaardbaar en vinden de veronderstellingen redelijk.

Boekwaarde
Hieronder hebben wij de ontwikkeling van uw grondexploitatie weergegeven.

Grafiek ontwikkeling grondexploitaties (x € 1 miljoen)

Ten opzichte van 1 januari 2022 is de boekwaarde van de post grondexploitatie gedaald met € 5 miljoen. De mutatie van de boekwaarde is als volgt samen te vatten:

(x € 1.000)	2022
Boekwaarde per 1 januari	31.070
Investeringen	16.041
Grondverkopen	-27.735
Tussentijdse winstneming	8.091
Mutatie verliesvoorziening	-1.337
Boekwaarde per 31 december	**26.130**

Waardering van de grondexploitaties

Gehanteerde parameters
De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van de gemaakte schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente exploitatieoverzichten op waarin schattingen zijn opgenomen. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de door gemeente Dijk en Waard gehanteerde uitgangspunten en parameters getoetst. De belangrijkste uitkomsten hiervan kunnen als volgt worden samengevat:

Parameter	2022
Kostenstijging	🟢
Opbrengstenstijging	🟢
Rekenrente	🟢
Disconteringsvoet	🟢
Programmering	🟢
Verkoopprijzen	🟢

Legenda status:
🟢 = evenwichtig
🟡 = optimistisch
🔵 = voorzichtig
🔴 = controleverschil

Kostenstijging
De gemeente heeft voor 2022-2023 een prijspeilcorrectie doorgevoerd van 9,5% en voor 2023 en verdere jaren verwacht het een kostenstijging van 2%. Wij hebben dit getoetst en past binnen het parameteradvies van Metafoor. Op basis van de momenteel beschikbare informatie achten wij deze parameter evenwichtig.

Opbrengstenstijging
De gemeente rekent met de volgende opbrengstenstijgingen voor de volgende categorieën:

Jaar	Woningen	Bedrijven
2023	0%	0%
2024 e.v.	1,5%	0%

Op basis van het parameteradvies van Metafoor achten wij deze parameter evenwichtig ingeschat.

Rekenrente
Het college rekent binnen de huidige grondexploitaties met een toekomstige rekenrente van 0,68% (2021: 1,18%). De rekenrente is gebaseerd op de huidige leningenportefeuille van gemeente Dijk en Waard. Deze grondslag is in overeenstemming met de notitie grondexploitatie en de bepaling in de notitie rente van de commissie BBV. Wij achten deze parameter evenwichtig.

Disconteringsvoet
De disconteringsvoet die moet worden gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is door de commissie BBV voor alle gemeenten gelijkgesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor inflatie binnen de Eurozone (2%). Dit percentage is door de gemeente correct toegepast, waardoor wij deze parameter kwalificeren als evenwichtig.

Programmering
De programmering van de grondexploitaties wordt actief gemonitord door de gemeente Dijk en Waard. Op basis van de gerealiseerde verkopen in 2022 en begin 2023 heeft de gemeente geen indicaties dat de programmering niet passend is.

Verkoopprijzen
De verkoopprijzen voor zowel woningen als bedrijven zijn niet significant gewijzigd. Gedurende 2022 hebben voor zowel woningen als bedrijven verkopen plaatsgevonden waarbij de ingerekende prijs is gerealiseerd.

Verliesvoorziening
Wij hebben vastgesteld dat de gemeente de verliesvoorziening op basis van de geactualiseerde berekeningen heeft bijgesteld. Op grond van de huidige berekeningen is de verliesvoorziening volledig (€ 7,8 miljoen).

Tussentijdse winstneming
De BBV schrijft voor dat op basis van de voortgang tussentijdse winstneming verplicht is. Hierbij mag rekening worden gehouden met specifieke projectrisico's. Wij hebben vastgesteld voor 2022 dat de winst op een juiste wijze is berekend en verantwoord. In 2022 is voor € 8,1 miljoen aan resultaat verantwoord.

Waardering van de grondexploitaties

Grondexploitatie De Draai
De grondexploitatie De Draai betreft een woningbouwproject in de oud-gemeente Heerhugowaard. Op basis van de omvang van het project, de lange doorlooptijd en de projectspecifieke risico's dat aan dit project zijn gekoppeld, hebben wij ons collega's van Real Estate Business Advisory gevraagd om dit project inhoudelijk te beoordelen. Uit deze beoordeling komen de volgende bevindingen en adviespunten.

Gehanteerde parameters:
Wij komen tot de conclusie dat de gehanteerde parameters plausibel zijn. Dit wijkt niet af van onze conclusies op pagina 12.
Uit de besprekingen met de gemeente kwam naar voren dat de het grootste gedeelde van de kavels reeds onder optie zijn. Deze opties zijn mondeling tot stand gekomen en (nog) niet contractueel vastgelegd. Een aandachtspunt is om bij de volgende herziening/controle van de grondexploitatie te controleren of de overeengekomen (verkoop)opties zijn verkocht én of deze in lijn liggen met de grondprijsbrief en contractueel zijn vastgelegd.

Prijs en grondopbrengsten:
Het gehanteerde prijs- en grondopbrengsten niveau is geanalyseerd en getoetst op basis van recentelijk getekende reserverings- of koopovereenkomsten, referenties, residuele grondwaardeberekeningen en eventueel een grondprijsadvies. Het totaal aan opbrengsten binnen het plan De Draai per 1-1-2023 bedraagt ca. €168 miljoen, waarvan momenteel ca. €91 miljoen (54%) is gerealiseerd.

De gehanteerde uitgangspunten achten wij plausibel, maar de gemeente kan nog wel de onderbouwing hiervan verbeteren. Een aandachtspunt is om bij de volgende herziening/controle van de grondexploitatie een specifieke/gedetailleerde residuele grondwaarde berekening op te stellen voor de categorieën kavels III en IV met de daarbij horende specifieke getallen zoals bruto-vloeroppervlakte (bvo), gebruiksoppervlakte (gbo), vormfactor, bouwkosten en grondquote. Dit geeft meer inzicht en comfort in de onderbouwing van deze post.

Verwervingskosten:
Verwervingskosten hebben betrekking op de kosten die gemaakt moeten worden voor het aankopen van de gronden noodzakelijk voor de realisatie van de geplande ontwikkeling. Onder verwervingskosten verstaan wij zowel de kosten van aankoop, als de bijkomende kosten noodzakelijk om de gronden te verwerven (zoals taxatiekosten, notariële kosten en niet compensabele BTW). In totaal is 98% van de totale verwervingskosten (€ 37,9 miljoen) al reeds gerealiseerd.
De gehanteerde uitgangspunten voor de verwervingskosten achten wij plausibel.

Planontwikkelingskosten
De kosten met betrekking tot de planontwikkelingskosten houden verband met de kosten die gemaakt worden voor interne en externe uren van mensen gedurende het ontwikkelingsproces. Deze planontwikkelingskosten bevatten de uren van de initiatiefnemer van de grondexploitatie (interne uren) én de uren van mensen buiten de projectorganisatie die worden ingezet (externe uren). De totale planontwikkelings-kosten bedragen in totaal € 21,8 miljoen, waarvan reeds circa € 16,5 miljoen (76%) is gerealiseerd.
Wij achten de planontwikkelingskosten als matig plausibel en dat risico's aanwezig zijn. Verbeteringen zijn dus mogelijk in de onderbouwing van de kosten. Op basis van onze werkzaamheden hebben wij de volgende adviespunten:
- Bij de volgende herziening/controle is het te adviseren om een gedetailleerde p*q raming op te stellen op basis van gedetailleerdere hoeveelheid uren en afgesproken uurtarief tot en met het einde van de looptijd van de grondexploitatie. Dit geeft meer inzicht en comfort in de onderbouwing van de planontwikkelingskosten

Civieltechnische kosten
De analyse met betrekking tot de civieltechnische kosten omvat de controle van de geraamde kosten voor het bouw- en woonrijp maken van het plangebied. Daarnaast zijn sanerings- en sloopkosten onderdeel van de civieltechnische kosten. De nog te realiseren civieltechnische kosten bedragen ca. €43,4 miljoen vanaf 1-1-2023. Er is momenteel ca. €34,5 miljoen (44%) gerealiseerd. De gehanteerde uitgangspunten achten wij plausibel. Een advies is om in de volgende herziening/controle alle posten te voorzien van een gedetailleerde p*q raming. Dit geeft meer inzicht en comfort in de onderbouwing van deze post.

Waardering van de grondexploitaties

Grondexploitatie De Draai (vervolg)

Tussentijdse winstneming
In totaal is een tussentijdse winst genomen van circa € 4,3 miljoen. Bij de berekening van de winstneming neemt de gemeente project specifieke risico's mee van circa '€ 2,2 miljoen. Wij hebben deze project specifieke risico's beoordeeld en vastgesteld dat deze voldoende onderbouwd zijn en conform BBV. Tevens hebben wij vastgesteld dat de tussentijdse winst juist is berekend en conform de richtlijnen van de BBV.

Overall conclusie:
Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen materiële afwijkingen geconstateerd in de grondexploitatieberekening van de Draai. Dit betekent dat de cijfers zoals opgenomen in de jaarrekening een getrouw beeld geeft. Wel zien wij dat de onderbouwingen van bepaalde kosten en opbrengsten nog beter onderbouwd kunnen worden door de gemeente.

Sociaal domein

Algemeen
De gemeente Dijk en Waard voert diverse regelingen uit in het sociaal domein waarbij taken veelal zijn ondergebracht bij derde partijen. Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van de belangrijkste onderdelen en door wie deze werkzaamheden uitgevoerd worden:

Onderdeel	Uitvoerder	Wijze van uitbesteding	Bepaling last boekjaar
Uitkeringen (Participatiewet)	Halte Werk (Zaffier)	Mandatering	Afrekening op basis van werkelijke lasten
Werkdeel (WSW)	Halte Werk (Zaffier)	Mandatering	Afrekening op basis van werkelijke lasten
Jeugdwet	Zelfstandig	N.v.t.	Afrekening op basis van werkelijke lasten
WMO	Zelfstandig	N.v.t.	Afrekening op basis van werkelijke lasten
PGB's	Sociale verzekeringsbank	Mandatering	Afrekening op basis van werkelijke lasten

In de jaarrekening zijn diverse posten en geldstromen inzake het sociale domein verantwoord. De totale omvang van de uitgaven, op basis van het programma sociaal domein, over 2022 bedragen € 109,6 miljoen (begroot: € 100,9 miljoen) . In de volgende passages behandelen wij de verschillende onderdelen die deel uitmaken van het sociaal domein en de uitkomsten van onze werkzaamheden.

.

Uitkeringen en Werkdeel (Participatiewet en WSW)
De participatiewet, het werkdeel en de WSW zijn uitbesteed aan Halte Werk / Zaffier. Het Werkdeel is door Halte Werk / Zaffier uitbesteed aan WNK Personeelsdiensten . De accountant van Halte Werk heeft haar werkzaamheden ten aanzien van de SiSa-verantwoording afgerond, hieruit zijn geen controlebevindingen naar voren gekomen. Wij hebben conform wet- en regelgeving gebruik gemaakt van de werkzaamheden door de accountant van Halte Werk voor de gemeente Dijk en Waard.

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers
Belangrijke voorwaarde in de uitvoering van de Tozo is het hebben van beleid aangaande Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O-beleid). De accountant van de Halte Werk had reeds voorgaand jaar vastgesteld dat er sprake is van een toereikend M&O beleid, waarbij signalen, al dan niet steekproefsgewijs, op basis van een risico afweging nader worden onderzocht. Tevens heeft de accountant van Halte Werk bevestigd dat Halte Werk IB signalen in lijn met M&O-beleid zijn onderzocht. Alle onderzoeken zijn in 2022 afgerond.

Sociaal domein

Jeugdwet en WMO
Voor de uitvoering van de jeugdzorg en WMO heeft de gemeente Dijk en Waard samen met de gemeente Alkmaar, Bergen, Castricum, Heiloo en Uitgeest op regionaal niveau via Netwerkorganisatie regio Alkmaar contracten afgesloten met de zorgaanbieders. Via deze netwerkorganisatie wordt gezamenlijk jeugdhulp, Wmo-begeleiding, beschermd wonen, vervoer en hulpmiddelen ingekocht.

Met de grote zorgaanbieders is afgesproken dat zij een controleverklaring verstrekken over de juistheid en volledigheid van de ingediende declaraties in het boekjaar conform het landelijke controleprotocol. Deze controleverklaringen zijn nodig om zekerheid te krijgen dat alle uitgevoerde zorg voor de juiste indicatie, voor de juiste prijs aan een inwoner van de gemeente Dijk en Waard is geleverd. De gemeente zoekt ook afstemming met de zorgaanbieders en ontvangt een verklaring landelijke omzet Jeugdhulp/WMO, waaruit blijkt dat betreffende zorgaanbieder geen zorg heeft verleend groter dan € 125.000.

De gemeente is voor het vaststellen van de prestatielevering rondom de jeugdwet alsmede de WMO afhankelijk van de ontvangen productieverantwoordingen. De grens die gemeente hanteert voor het aanleveren van een gecontroleerde productieverantwoording bedraagt € 125.000. Deze grens is in lijn met de € 125.000 die door het landelijk controleprotocol wordt voorgeschreven.

De gemeente stelt ook een finale kwijting/afrekening op. Wij hebben een aantal van deze finale kwijtingen beoordeeld en hebben vastgesteld dat deze de prestatielevering rondom jeugdwet en WMO niet afdekken. De lasten van zorgaanbieders waarvoor geen productieverantwoording met goedkeurende controleverklaring is ontvangen hebben wij als onzeker aangemerkt.

Jeugdwet: Ultimo 2022 is voor € 3,2 miljoen aan verantwoorde lasten geen productieverantwoording met goedkeurende controleverklaring ontvangen. Door het ontbreken van deze verantwoordingen zijn desbetreffende lasten onzeker.

WMO: Ultimo 2022 is voor € 1,1 miljoen aan verantwoorde lasten geen productieverantwoording met goedkeurende controleverklaring ontvangen. Door het ontbreken van deze verantwoordingen zijn desbetreffende lasten onzeker.

Jeugdwet en WMO (vervolg)
Voor Jeugdwet en WMO zijn er ook lasten, waarvan de prestatielevering niet via de productieverantwoordingen lopen, waaronder leerlingenvervoer. De onzekerheid die hieruit voortkomt bedraagt € 1,3 miljoen.

De totale onzekerheid ten aanzien van de jeugdwet en WMO bedraagt in 2022 € 5,8 miljoen en wordt veroorzaakt door het ontbreken van productieverantwoordingen c.q. controleverklaringen van zorgaanbieders en ontbrekende zichtbare vatlegging en toetsing van de prestatielevering.

Als gevolg van onze conclusie inzake de finale kwijting heeft de gemeente en ook wij in het eindstadium extra inspanning moeten leveren om de onzekerheid naar beneden te krijgen. Tijdens de controle op jeugd en WMO is ook gebleken dat een deel van de lasten niet worden gedekt via de productieverklaringen, waarvoor de gemeente onvoldoende inspanning heeft geleverd inzake de prestatielevering. Mede hierdoor zijn deze lasten als onzeker aangemerkt.
.

Eigen bijdrage WMO
Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding, zorg in natura of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de WMO geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is.

Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen. De gemeente Dijk en Waard heeft deze onzekerheid in de jaarrekening 2022 toegelicht.

Sociaal domein

PGB
Ook op de uitgaven via de Sociale Verzekeringsbank (hierna: SVB) zit een onzekerheid van €1.082.972. De SVB heeft zelf over 2022 geen goedkeurende verklaring bij de verantwoording PGB-stromen Jeugdwet en WMO ontvangen. Hierdoor is vanuit de SVB geen 100% zekerheid over de nauwkeurigheid en rechtmatigheid van de persoonsgebonden budgetten.

Het blijft de verantwoordelijkheid van de gemeente om zelf de prestatielevering ten aanzien van de PGB-bestedingen vast te stellen. Gemeente Dijk en Waard heeft geen aanvullende controlewerkzaamheden verricht op de prestatielevering. Wij hebben derhalve een onzekerheid opgenomen voor de PGB.

Energietoeslag
In 2022 is de nieuwe regeling Energietoeslag ingevoerd. Met deze regeling is geld beschikbaar gesteld als tegemoetkoming voor de hoge energielasten. Vanuit het Rijk heeft de gemeente een extra bijdrage ontvangen voor de Energietoeslag als onderdeel van de algemene uitkering. De gemeente heeft deze regeling laten uitvoeren via Halte Werk / Zaffier. De accountant van Halte Werk heeft haar werkzaamheden ten aanzien van de SiSa-verantwoording afgerond, hieruit zijn geen controlebevindingen naar voren gekomen.

Overige bevindingen

Materiële vaste activa
In de jaarrekening 2022 is ten aanzien van materiële vaste activa een stelselwijziging en schattingswijziging doorgevoerd. Wij hebben vastgesteld dat de verwerkingswijze en toelichting adequaat is verwerkt.

Stelselwijziging:
Een deel van de activa werd in het verleden annuïtair afgeschreven. Per 01-01-2022 worden alle activa lineair afgeschreven.

Aanvullend werd tot 31-12-2021 bij beide gemeentes de activa met een waarde kleiner dan 10.000 EUR niet geactiveerd. Per 01-01-2022 is deze drempel verhoogd naar 15.000 EUR.

Schattingswijziging
In het verleden hadden beide gemeentes een eigen nota activabeleid, waarin de afschrijvingstermijnen op zijn genomen. Met inwerking treden van de nota activabeleid Dijk en Waard in 2022 is met terugwerkende kracht per 01-01-2022 de afschrijvingstermijnen voor alle activa geharmoniseerd.

Warme gronden
Gronden met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld worden opgenomen onder de Materiële Vaste Activa. In de toelichting worden deze afzonderlijk vermeld als gronden, bestemd voor de gemeentelijke gebiedsontwikkeling en als zodanig toegelicht. De grondpositie ‘Westpoort’ dient nog als zodanig worden opgenomen in de jaarrekening. In het verleden heeft op deze grond een afwaardering plaatsgevonden. Deze afwaardering heeft plaatsgevonden via een voorziening. Wij verzoeken de gemeente om voor komend jaar opnieuw een taxatie uit te laten voeren en indien nodig de voorziening hierop aan te passen.

Immateriële vaste activa
In 2022 is een deel van de leningenportefeuille vervroegd afgelost en zijn 3 nieuwe leningen aangetrokken. De totale agio met betrekking tot het vervroegd aflossen bedraagt EUR 5,5 miljoen en is rechtstreeks als last in de jaarrekening verantwoord met als dekking een onttrekking aan de Algemene Reserve.

Het BBV staat zowel het activeren als het rechtstreeks als last verwerken toe. In de nota activabeleid van de gemeente staat hierover het volgende:
- De kosten van het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio **kunnen** worden geactiveerd tot maximaal de looptijd van de lening. Het BBV biedt hier de mogelijkheid voor.

Wij adviseren om de ‘kunnen’ bepaling in de nota activabeleid specifieker te maken en een keuze te maken in de verwerkingsmethode. De BBV adviseert hierbij overigens om het verschil van agio en disagio niet te activeren maar direct als last te verantwoorden.

Overige bevindingen

Voorziening groot onderhoud
De opname en verwerking van voorzieningen voor groot onderhoud dient te voldoen aan de volgende voorwaarden:
- voorzieningen kunnen alleen met instemming van de Raad worden ingesteld en dienen te worden gevoed op basis van een recent beheerplan (in de basis maximaal vijf jaar oud);
- tussentijdse bijstelling van het beheerplan binnen de vijf jaar is verplicht, indien een belangrijke afwijking is opgetreden in de staat van het onderhoud.

Beheerplannen
Wij hebben vastgesteld dat het beheerplan van de voorzieningen groot onderhoud speeloppervlakte buitensport en gebouwen in beheer NV Sport toe is aan actualisatie. Bij de voorzieningen bijzondere kunstwerken en Voorburggracht hebben wij vastgesteld dat er geen instemming aanwezig is van de raad voor het vormen van een onderhoudsvoorziening en / of dat het onderliggende beheerplan niet aanwezig is. Deze voorzieningen dient derhalve vrij te vallen en is zodoende als controleverschil meegenomen in bijlage B. Wij adviseren u om voor de genoemde voorzieningen een integraal beheerplan op te stellen en deze ter goedkeuring voor te leggen aan de raad.

De voorbereiding van de harmonisatie duurde langer dan verwacht, waardoor deze niet is meegenomen in de P&C-cyclus van 2022. De gemeente heeft voor de voorziening groot onderhoud gebouwen, Openbare Verlichting en WKW de harmonisatieslag / het beheerplan met de raad afgestemd bij de programmabegroting 2023. Voor de jaarrekening 2022 zijn de financiële gevolgen inzake deze voorzieningen conform deze harmonisatieslag meegenomen.

Systematiek onderhoudsvoorzieningen voormalig Langedijk
Als gevolg van de vertraging in de harmonisatie van voormalig Langedijk en Heerhugowaard zijn de lasten groot onderhoud Langedijk via de exploitatie ten laste van de daarvoor bestemde budgetten verantwoord en niet gedekt vanuit de voorziening. De gemeente heeft de gevormde budgetten middels correcties - conform het beheerplan - omgezet in een dotatie aan de voorziening en de lasten die via de exploitatie lopen ten laste van de voorziening gebracht.

Toegang voorziening voormalig Langedijk (vervolg)
Wij adviseren de gemeente om tijdig met de betreffende afdelingen, die verantwoordelijk zijn voor de budgetten en het onderhoud, de dotaties en de onttrekkingen aan de voorzieningen (de werkwijze voorziening) af te stemmen.

Ingroeimodel voorzieningen
Het doel van een egalisatievoorziening is om de lasten over een aantal begrotingsjaren gelijkmatig te spreiden middels een vaste jaarlijkse dotatie aan de voorziening. Een belangrijke voorwaarde vanuit de BBV is dat de voorziening systematisch ten laste van de exploitatie wordt gevoed met zodanige bedragen dat de voorziening over de gehele looptijd genomen voldoende is voor het bekostigen van de uitvoering van het groot onderhoud. De voorziening moet toereikend zijn om het toekomstig geplande groot onderhoud op elk moment in de tijd ten laste van de voorziening te kunnen brengen.

De gemeente heeft met de harmonisatie van de beheerplannen de stijging van de prijzen meegenomen en de toereikendheid van de voorziening bepaald. Door de begrote onderhoudslasten in de toekomst heeft de gemeente een ingroeimodel gebruikt, waarbij de jaarlijkse dotatie aan de voorziening progressief toeneemt en de betreffende voorziening niet onder nihil komt. Een eenmalige toevoeging om de voorziening op het gewenste peil te brengen is niet toegestaan aangezien dit past niet bij het doel van egalisatievoorzieningen. Het te lage bedrag mag wel aangevuld worden door de jaarlijkse begrote stortingen zodanig te verhogen, via begrotingswijziging, dat deze over de gehele looptijd weer toereikend is. Wij adviseren u om komend jaar de systematiek op dit aspect te evalueren.

.

Overige bevindingen

Analyse afwijkingen t.o.v. beheerplannen
De omvang van de voorziening bedraagt ultimo 2022 € 52,3 miljoen. Tijdens onze controle hebben wij vastgesteld dat de afwijkingen tussen de gerealiseerde onderhoudslasten in de jaarrekening en de geraamde onderhoudslasten volgens het beheerplan nog onvoldoende door de gemeente worden geanalyseerd. Op basis van het huidige beheerplannen zijn de jaarlijkse dotaties aan de voorziening structureel hoger dan de jaarlijkse onttrekkingen. Bij de controle van de voorzieningen groot onderhoud is geconstateerd dat de uitgaven aan onderhoud structureel achterblijven t.o.v. de beheerplannen. Dit heeft tot gevolg dat de omvang van de voorziening groot onderhoud is gestegen.

De grootste stijging is te zien in de Spaarvoorziening rioolvervanging. Bij deze voorziening hebben wij een geactualiseerd beheerplan (Programma Stedelijk Water en Riolering) ontvangen. De dotatie in 2022 is gelijk aan de dotatie volgens dit beheerplan, welke in lijn is met de huidige prijspeil en de toekomstige verwachte investeringen.

Wij adviseren u voor volgens jaar een analyse op te stellen van de gerealiseerde kosten van de onderhoudsvoorziening ten opzichte van de begrote onttrekkingen volgens het beheerplan. Dit geeft de gemeente inzicht of de voorziening ultimo boekjaar nog steeds toereikend is

Vennootschapsbelasting
Onze collega's van Tax Advisory hebben meegekeken met de fiscale positie van de gemeente. De gemeente heeft de inschatting van de VPB-last 2022 gebaseerd op de prognose per jaareind 2021. De gemeente berekent pas de definitieve VPB-last op het moment dat de grondexploitatieactualisaties 2022 en jaarrekening 2022 definitief is vastgesteld. Wijzigingen in de daadwerkelijke opbrengsten en uitgifte van m2 in 2022 kan een impact hebben op de VPB-berekening. Deze informatie is nu niet meegenomen in de berekening van de gemeente. Wij hebben geconcludeerd dat dit niet tot materiële verschillen leidt voor de jaarrekening 2022.

Wij adviseren de gemeente om een backtesting uit te voeren om te beoordelen in hoeverre de werkelijke VPB-last 2022 aansluit bij de inschatting van de VPB-last 2022, zoals nu is opgenomen in de jaarrekening 2022.

BTW
Wij hebben voor de grondexploitaties een steekproef uitgevoerd op de grondvermeerderingen om vast te stellen dat het verantwoorde bedrag in de financiële administratie aansluit op de onderliggende facturen en contracten. Wij hebben voor één item vastgesteld dat de factuur ten onrechte inclusief BTW is ingeboekt. De totale fout is circa € 396.000. Dit verschil is in de definitieve jaarrekening gecorrigeerd.

Inkopen – prestatielevering
De verbijzonderde interne controle (VIC) heeft op de inkopen een controle uitgevoerd op de prestatielevering. Hieruit komen de volgende bevindingen:

- De steekproefomvang welke de VIC heeft geselecteerd bleek te laag, derhalve hebben wij gevraagd aan de VIC om de steekproefomvang te vergroten. Voor boekjaar 2023 vragen wij de gemeente om te kiezen voor een hogere steekproefomvang.
- Uit de initiële controle van de VIC hebben wij vastgesteld dat voor diverse inkoopfacturen de prestatielevering niet vastgesteld was. Wij hebben de VIC gevraagd om kritisch te kijken naar deze items en na te gaan of er geen andere aanknopingspunten aanwezig zijn om de prestatielevering te kunnen vaststellen. Uiteindelijk zijn alle inkoopfacturen voldoende toegelicht. Uit onze bevindingen concluderen wij dat de vastlegging van de prestatielevering c.q. dossiervorming nog verbeterd kan worden.

Rechtmatigheid

Begrotingsrechtmatigheid
Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2022, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de raad.
Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota 2018 en addendum Kadernota rechtmatigheid 2021 en 2022 van de Commissie BBV.

In de toelichting op de staat van baten en lasten is door het college een analyse van de overschrijdingen opgenomen. De overschrijdingen zijn toereikend toegelicht en passen binnen het bestaande beleid of worden gecompenseerd door hogere baten binnen het programma. Het college stelt uw gemeenteraad voor genoemde overschrijdingen te autoriseren in het kader van de vaststelling van de jaarrekening 2022. Vooruitlopend hierop zijn wij hiervan reeds uitgegaan bij het vormen van ons oordeel over de (begrotings)rechtmatigheid.

Wij constateren de volgende overschrijdingen op lastenniveau ten opzichte van de gewijzigde begroting.

Programma	Lasten werkelijk	Overschrijdingen t.o.v. begroting (na wijziging)	Telt overschrijding mee voor het oordeel?	Toelichting
Bestuur en ondersteuning	€ 43,4 miljoen	€ 2 miljoen	Ja/Nee	De kostenoverschrijding van € 1,9 miljoen is onrechtmatig maar telt niet mee voor het oordeel aangezien het grotendeels wordt gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten. Alleen een bedrag van € 0,1 miljoen telt mee in het oordeel. Deze kostenoverschrijdingen passen binnen het bestaande beleid, maar is ten onrechte niet tijdig gesignaleerd.
Verkeer, vervoer en waterstaat	€ 16,8 miljoen	€ 0,4 miljoen	Nee	De kostenoverschrijding van € 0,4 miljoen is onrechtmatig maar telt niet mee voor het oordeel aangezien het grotendeels wordt gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten.
Economie	€ 4,7 miljoen	€ 0,1 miljoen	Nee	De kostenoverschrijding van € 0,1 miljoen is onrechtmatig maar telt niet mee voor het oordeel aangezien het grotendeels wordt gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten.
Sport, cultuur en recreatie	€ 24,2 miljoen	€ 0,4 miljoen	Nee	De kostenoverschrijding van € 0,4 miljoen is onrechtmatig maar telt niet mee voor het oordeel aangezien het grotendeels wordt gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten.
Sociaal Domein	€ 109,6 miljoen	€ 9,8 miljoen	Nee	De kostenoverschrijding van € 7,3 miljoen is onrechtmatig maar telt niet mee voor het oordeel aangezien het grotendeels wordt gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten. De kostenoverschrijding van 2,5 miljoen is onrechtmatig maar telt niet mee voor het oordeel aangezien het open einde (subsidie)regelingen betreft.
Volksgezondheid en milieu	€ 25,6 miljoen	€ 0,9 miljoen	Nee	De kostenoverschrijding van € 0,4 miljoen is onrechtmatig maar telt niet mee voor het oordeel aangezien het grotendeels wordt gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten. De kostenoverschrijding van 0,5 miljoen is onrechtmatig maar telt niet mee voor het oordeel aangezien het open einde (subsidie)regelingen betreft.
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	€ 37,6 miljoen	€ 5,2 miljoen	Nee	De kostenoverschrijding van € 5,2 miljoen is onrechtmatig maar telt niet mee voor het oordeel aangezien het grotendeels wordt gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten.

Rechtmatigheid

Europese aanbestedingsrichtlijnen
In het kader van de rechtmatigheid van de jaarrekening 2022 is een controle uitgevoerd op de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen. Uit onze controle op de rechtmatigheid van de inkopen blijkt dat voor enkele gemeentelijk inkooptrajecten met een inkoopwaarde van in totaal € 0,2 miljoen niet de juiste procedure is gevolgd en hebben dit bedrag daarom als rechtmatigheidsfout aangemerkt.

De rechtmatigheidsfout wordt veroorzaakt doordat bij overschrijdingen van het drempelbedrag er ten onrechte niet conform het Europees regime is aanbesteed of doordat er sprake is van een uitzondering op de aanbestedingsregels zonder dat daar een adequate juridisch pleitbaar standpunt is ingenomen.

Financiering
In 2022 heeft uw gemeente 3 nieuwe langlopende leningen afgesloten. Wij hebben vastgesteld dat dit binnen de reikwijdte van het treasury statuut heeft plaatsgevonden.

Ten aanzien van de naleving van de renterisiconorm, het kasgeldlimiet en de naleving schatkistbankieren merken wij op dat de gemeente Dijk en Waard zich aan de wettelijke normen heeft gehouden, zoals ook toereikend is toegelicht in de paragraaf financiering respectievelijk de jaarrekening.

Kredieten
Wij zijn nagegaan of de investeringen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de gemeenteraad geautoriseerde kredieten. Voor 1 investering constateren wij een kredietoverschrijding van € 0,1 miljoen wat conform artikel 28 van de BBV in de jaarrekening dient te worden toegelicht. Wij hebben vastgesteld dat deze toelichting in de jaarrekening is opgenomen en hiermee in lijn met de BBV wordt gepubliceerd. De betreffende overschrijding hebben wij aangemerkt als onrechtmatig en is opgenomen in bijlage B. Dit dient nog wel opgenomen te worden in de definitieve versie van de jaarrekening.

Tijdens de controle hebben wij vastgesteld dat niet alle kredieten in het financieel pakket (Unit4) is opgenomen. Wel heeft de gemeente in Excel een overzicht van kredieten opgenomen. Het risico is aanwezig dat kredieten mogelijk niet juist c.q. volledig zijn opgenomen. Wij adviseren de gemeente om de kredieten alsnog in het financieel pakket in te voeren, zodat een betrouwbare lijst uit te draaien is van de lopende en afgesloten kredieten.

Mutaties in de reserves
De mutaties in de reserves zoals opgenomen in de jaarrekening kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(x € 1.000)	Gewijzigde Begroting	Jaarrekening	Verschil
Dotaties	10.917	10.683	234
Onttrekkingen	31.442	29.765	-1.677
Saldo mutaties in de reserves	**20.525**	**19.082**	**-1.443**

Uit onze controle inzake de mutaties in de reserves zijn geen bevindingen voortgekomen.

Jaarverslag

Jaarverslag
In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsevaluaties zichtbaar. De paragrafen maken deel uit van het jaarverslag en vallen dus niet onder de controle van de jaarrekening. Primair object van de accountantscontrole (op grond van Artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening, waaronder het overzicht van baten en lasten met toelichting en de balans met toelichting, zoals in de jaarstukken 2022 is opgenomen.

Voor de accountantscontrole onderzoeken wij het jaarverslag om vast te stellen of het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat en of het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720 is vereist. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Wij hebben geen strijdigheden geconstateerd tussen de in het jaarverslag opgenomen informatie en het beeld van de jaarrekening en geen materiele afwijkingen gesignaleerd.

Verbonden partijen
Tijdens onze controle besteden wij specifieke aandacht aan de transacties met verbonden partijen van gemeente Dijk en Waard. In het kader van onze controle hebben wij vastgesteld dat:
- De (significante transacties met) verbonden partijen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening en paragraaf verbonden partijen.
- Geen sprake is van indicaties voor ongeautoriseerde significante transacties met verbonden partijen, welke indicaties geven voor fraude.
- Geen sprake is van indicaties dat de van toepassing zijnde wet- en regelgeving niet is nageleefd.

Hieronder zijn onze conclusies en aanbevelingen inzake het jaarverslag opgenomen:

Element jaarverslag	Onze waarneming
Vereisten BBV	Uw jaarverslag bevat de vereiste informatie op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en 26 BBV.
Verenigbaar	Uw jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.
Overeenstemming	Wij hebben vastgesteld dat de informatie in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden.
Paragrafen	Alle verplichte paragrafen zijn opgenomen en zijn kwalitatief van voldoende niveau.
Paragraaf Verbonden Partijen	In de paragraaf Verbonden Partijen zijn nog de financiële gegevens van 2021 opgenomen bij de desbetreffende verbonden partijen in plaats van die van 2022 vanwege het feit de definitieve financiële gegevens 2022 nog niet beschikbaar zijn voor alle verbonden partijen.
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	De risico's zijn uitgebreid toegelicht in deze paragraaf. De kans en impact voor de risico's zouden echter nog beter kunnen worden toegelicht.
Informatiewaarde	De toelichtingen zijn goed leesbaar en geven een adequate analyse tussen het uitgevoerde beleid en de financiële gevolgen.
Incidentele baten en lasten	De toelichting op de incidentele baten en lasten voldoet aan notitie 'Structurele en incidentele baten en lasten'.
Fraude	De gemeenten heeft een eigen frauderisicoanalyse opgesteld. Dit wordt verder niet benoemd in de jaarrekening. Wij zouden dit verwachten in paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

SiSa-bijlage en WNT

SiSa-bijlage
Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is.
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is.
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage.

In bijlage A bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

WNT verantwoording
Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet normering topinkomens (WNT) gecontroleerd. Op basis van deze wet zijn de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector en de uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen wettelijk gemaximeerd. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt.

Voor topfunctionarissen geldt naast de maximering van de bezoldiging en eventuele uitkering wegens beëindiging van het dienstverband een publicatieverplichting in de jaarrekening. Deze publicatieverplichtingen geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen met een dienstbetrekking, indien hun bezoldiging het algemene bezoldigingsmaximum (naar rato van de omvang van het dienstverband) overschrijdt.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2022 niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Wij willen benadrukken dat de naleving van de anticumulatiebepaling (het nagaan of topfunctionarissen van uw gemeente betrokken zijn bij andere organisatie c.q. nevenactiviteiten hebben welke onder de WNT vallen) overigens geen onderdeel uitmaakt van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden.

Financiële positie

Financiële positie

Weerstandsvermogen en financiële kengetallen
De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden bezien.

Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Hieronder hebben wij de ontwikkelingen in uw kengetallen en een relatie naar de landelijke ontwikkelingen weergegeven:

Kengetallen	Gemeente	Landelijk
	2022	2022
Netto schuldquote	29	74
Netto schuldquote gecorrigeerd	31	68
Solvabiliteit	35	30
Grondexploitaties	11	7
Belastingcapaciteit	88	105
Structurele exploitatieruimte	1	0

* Op basis van de begroting 2022

De VNG hanteert een signaalwaarde als de solvabiliteit onder de 20% komt. Op basis van de schuldquote en de solvabiliteit constateren wij dat de gemeente Dijk en Waard financieel gezond is en beduidend beter scoort dan het landelijk gemiddelde.

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de in exploitatie genomen gronden zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Belastingcapaciteit: de lastendruk in de gemeente Dijk en Waard ten opzichte van het landelijk gemiddelde bedraagt 88%.

Op basis van het kengetal “structurele exploitatieruimte” blijkt dat er voldoende structurele begrotingsruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen.

Financiële positie

Weerstandsvermogen en risicobeheersing
In de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" in het jaarverslag is een toelichting opgenomen op de weerstandscapaciteit van de gemeente. Op basis van de inventarisatie van de geïdentificeerde risico's, waarbij rekening wordt gehouden met kans op voordoen en financiële impact, wordt berekend welk bedrag benodigd is ter dekking van de geïdentificeerde risico's. Hierbij wordt verondersteld dat alle risico's zich nooit tegelijk voordoen. Wij kunnen ons vinden in dit uitgangspunt.

Hieronder is een kwalificatie van de weerstandsratio weergegeven. De weerstandscapaciteit is voornamelijk opgebouwd vanuit de algemene reserve. De weerstandsratio kwalificeert als "ruim voldoende".

De grootste door uw gemeente geïdentificeerde risico (obv kans * impact) zijn:
- Risico's inzake Sociaal domein (Jeugd, WMO, uitkeringen) (€ 3,4 miljoen).
- Risico's inzake Gemeenschappelijke regelingen (€ 1,2 miljoen).
- Risico's inzake de Draai (€ 1,0 miljoen).
- Risico's inzake inflatie/prijsstijgingen (€ 0,5 miljoen).
- Risico inzake hoogte algemene uitkering (€ 0,8 miljoen).

(bedragen * EUR 1 mio)	2022
Weerstandscapaciteit	€ 23,8
Risico's	€ 12,5
Weerstandsratio	**1,9**

Weerstandsratio	Betekenis
>= 2.0	Uitstekend
1.4 < 2.0	Ruim voldoende
1.0 < 1.4	Voldoende
0.8 < 1.0	Matig
0.6 < 0.8	Onvoldoende
< 0.6	Ruim onvoldoende

Bevindingen interne beheersing

Bevindingen interne beheersing

Algemeen
Naar aanleiding van onze tussentijdse controle over 2022 hebben wij op 12 april 2023 een management letter uitgebracht. Onze doelstelling van deze controle is om een beeld te krijgen of de interne beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle toereikend zijn in het kader van onze opdracht tot de controle van de jaarrekening van uw gemeente. Dit beeld is in belangrijke mate bepalend voor onze risico-inschatting en hiermee voor de omvang en diepgang van onze werkzaamheden die wij bij de jaarrekeningcontrole moeten uitvoeren teneinde de gewenste zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening géén materiële fouten bevat. Uit onze risico-inschatting komen een aantal risicogebieden naar voren die een verhoogd risico met zich meebrengen op een materiële fout in uw jaarrekening. De belangrijkste risico's / kernpunten zijn op pagina 8 weergegeven.

Geautomatiseerde gegevensverwerking
Wij rapporteren onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in dit verslag. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de accountantscontrole van de jaarrekening niet specifiek is gericht op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Bevindingen interne beheersing

Fraude en naleving wet- en regelgeving
Het college is primair verantwoordelijk voor het voorkomen van fraude, het naleven van wet- en regelgeving en voor een cultuur van eerlijkheid en integriteit en dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude en overtreding van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te beperken. De Raad is verantwoordelijk voor het toezicht op het college in de uitvoering van deze taken

Voor het uitoefenen van deze verantwoordelijkheid maakt het management gebruik van diverse beheersingsmaatregelen, zoals interne richtlijnen en gedragscodes, controle technische functiescheiding en periodieke rapportages over financiën.

Ten behoeve van onze jaarrekeningcontrole identificeren wij de risico's met betrekking tot fraude en overtreding van wet- en regelgeving en beoordelen wij de interne beheersings-maatregelen die gericht zijn op het voorkomen en signaleren van (materiële) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. Voor zover relevant voor onze controle voeren wij gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit. Onze controle is echter niet specifiek gericht op het signaleren van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

Wij hebben als onderdeel van de jaarrekeningcontrole 2022 uw inschatting inzake frauderisico's met betrekking tot uw organisatie besproken. Deze bespreking komt ook voort uit onze verplichte rapportage van de accountant over de uitkomsten van onze werkzaamheden met betrekking tot de ingeschatte frauderisico's in de controleverklaring.

Fraudebeheersing en onze observaties
Om bestuurders en toezichthouders houvast te bieden heeft het NBA in februari 2022 de brochure "Frauderisicobeheersing" uitgebracht. Wij adviseren u om kennis te nemen van de 11 aanbevelingen die hierin zijn gedaan.

Onderzoek laat zien dat het grootste deel van de fraudegevallen door middel van een 'tip' aan het licht komt. Dit maakt het belang van een fraudemeldpunt en klokkenluidersregeling groot. Wij hebben vastgesteld dat binnen de gemeente een klokkenluidersregeling aanwezig is.

In het kader van onze controle hebben wij geen bevindingen te melden met betrekking tot de naleving van wet- en regelgeving.

Wij hebben geconstateerd dat u periodiek een frauderisico-analyse opstelt. Wij adviseren u tevens om een 'fraude response plan' op te stellen, zodat u bij een vermoeden tot fraude bij uw organisatie tijdig kan anticiperen om mogelijke schade (financieel als reputatie) zo veel mogelijk te beperken.

In de paragraaf 'Overige bevindingen' geven wij een nadere toelichting over de verplichting om in onze controleverklaring te rapporteren over fraude.

Bevindingen interne beheersing

Naleving wet- en regelgeving en overige
Wij informeren de gemeenteraad over illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Gedurende de controle zijn geen significante punten gesignaleerd ten aanzien van feitelijke of vermoedelijke niet-nakoming van wet- en regelgeving, voor zover deze van belang worden geacht voor de mate waarin de gemeenteraad in staat is haar taken te vervullen.

Corruptie en omkopingsrisico's
Uw gemeente maakt onderdeel uit van de overheidssector waarin corruptie vaker dan bij andere sectoren voorkomt. Dit komt onder andere omdat veel transacties met een relatief grote omvang plaatsvinden, de transparantie over marktprijzen niet in alle gevallen voldoende is om te beoordelen en frequent zaken gedaan wordt met andere corruptiegevoelige sectoren (vastgoed, constructie, infrastructuur et cetera). Hierdoor hebben wij dit als aandachtspunt in onze controle meegenomen.

Corruptie is een wereldwijd probleem waarbij het uw verantwoordelijkheid is om corruptie binnen uw gemeente te voorkomen. Onze beroepsregels zijn in de praktijkhandreiking "Corruptie, werkzaamheden van de accountant" verder aangescherpt, hetgeen tot aanvullende werkzaamheden heeft geleid.

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht om eventuele effecten van dit risico ten behoeve van onze controle van de jaarrekening te mitigeren:
- Detailcontrole op de inkopen en aanbestedingen om vast te stellen dat alle inkopen conform de geldende Europese aanbestedingsregels en de Aanbestedingswet 2012 zijn aanbesteed.
- Door middel van een steekproef vaststellen of voor alle inkopen welke in rekening zijn gebracht aan de gemeente ook een prestatie is geleverd door de tegenpartij.
- Door middel van een steekproef vaststellen of bij alle materiële grondaankopen en –verkopen door de gemeente vastgestelde procedures in materiële zin zijn gevolgd.
- Door middel van een steekproef vaststellen of alle verstrekte subsidies in overeenstemming met de geldende interne wet- en regelgeving zijn verstrekt.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bevindingen voortgekomen.

Overige onderwerpen

Overige onderwerpen

Wet versterking decentrale rekenkamers
Met ingang van 1 januari 2023 treedt voor gemeenten en provincies de wet versterking decentrale rekenkamers in werking. Deze wet is op 31 mei jl. met een ruime meerderheid in de Tweede Kamer aangenomen en op 27 september jl. door de Eerste Kamer als hamerstuk aanvaard.
Zodra de wet in werking treedt per 1 januari 2023 behoudt een verordening die een rekenkamerfunctie regelt (en de benoemingen op die basis) gedurende een jaar haar rechtskracht, dus tot 1 januari 2024. Daarvoor is in de wet versterking decentrale rekenkamers overgangsrecht getroffen. Dit geeft de gemeenteraad gedurende een jaar de gelegenheid om op basis van de nieuwe wet een onafhankelijke rekenkamer (zelfstandig of gemeenschappelijk) in te stellen, de leden te benoemen en de oude verordening in te trekken. Uiterlijk op 1 januari 2024 zal dus in alle gemeenten een onafhankelijke rekenkamer moeten zijn ingesteld, inclusief de benoeming van leden. Raadsleden die de rekenkamerfunctie uitoefenen, verliezen na intrekking van de verordening dan wel uiterlijk een jaar na de inwerkingtreding van het wetsvoorstel van rechtswege het lidmaatschap van de rekenkamerfunctie. Ook de externe commissieleden van de rekenkamerfunctie houden dan van rechtswege op lid van de rekenkamerfunctie te zijn. Zij kunnen dan -desgewenst- conform de wet voor 6 jaar benoemd worden in de onafhankelijke rekenkamer.

Sustainability

De Europese Unie heeft één doel, en dat is de gezondheid en het welzijn van de mens verbeteren, door Europa klimaatneutraal te maken en onze natuurlijke habitat te beschermen.

Met een pakket aan maatregelen, de actieplannen die voortvloeien uit de EU Green Deal, beoogt Europa een transitie naar een duurzame en klimaat-neutrale economie. Onder het motto ‘No one will be left behind’ raken deze maatregelen alle sectoren. Dit vereist integrale verankering van sustainability in bedrijfsvoering en besluitvorming.

Europa vaart een andere koers: vrijblijvendheid is voorbij

Na ruim twee jaar werk en onderhandelingen heeft het Europese Parlement in november 2022 de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) aangenomen en inmiddels is deze goedgekeurd door de Europese Raad. De CSRD-rapportage bevat ten minste de volgende informatie:

- Business model en de integratie van sustainability daarin.
- Borging van sustainability in bedrijfsvoering en besluitvorming.
- Strategie en langetermijndoelstellingen die bijdragen aan een duurzame en klimaat neutrale economie.
- Impacts (positief en negatief) van uw organisatie op de maatschappij.
- Risico’s en kansen gerelateerd aan klimaat verandering voor uw business model en uw waardeketen.
- Zorgplicht waardeketen (o.a. mensenrechten en milieu-effecten).

De CSRD-rapportage verantwoording zijn vereist voor elke grote onderneming vanaf boekjaar 2025. De verwachting is dat deze richtlijnen niet verplicht zullen zijn voor lokale overheden. Op basis van een voortrekkersrol / voorbeeldfunctie van overheidsorganisatie inzake sustainability wordt echter wel verwacht dat er in de komende jaren steeds meer vrijwillig over dit onderwerp zal worden gerapporteerd. Wij adviseren u om dit onderwerp met uw raad te bespreken en de reikwijdte en informatieverschaffing inzake sustainability rapportage af te stemmen en uw registratie hierop voor te bereiden.

Overige onderwerpen

Publieke Managementletter ‘Scherp op fraude’
In december 2022 heeft de NBA de Publieke Managementletter ‘Scherp op fraude’ uitgebracht. Het voorkomen, opsporen en bestrijden van fraude in organisaties is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle betrokkenen. In de PML ‘Scherp op Fraude’ staan vijf signalen, ieder voorzien van aanbevelingen voor de diverse spelers in de keten, zoals bestuurders, toezichthouders en accountants. Deze signalen zijn:

- Slecht voorbeeld doet slecht volgen.
- Frauderisicoanalyse door het bestuur of directie ontbreekt.
- Meldingen van misstanden verdienen aandacht.
- Fraude overvalt organisaties.
- De accountant is onvoldoende professioneel-kritisch.

De PML is daarmee ook voor u relevant en het is nuttig om hier kennis van te nemen. Fraude is en blijft een belangrijk onderwerp voor ondernemingen en voor onze controle. Op de website van de NBA is de PML te downloaden.
https://www.nba.nl/globalassets/documenten/bijlagen-nieuwsberichten/2022/scherp-op-fraude.pdf

Eerder verschenen PML’s zijn beschikbaar op: https://www.nba.nl/themas/kennis-delen-en-pml/publieke-managementletters/

Bijlagen

Bijlage A – SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2023 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
A13	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen			
A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne			
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden toeslagenproblematiek			
C9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls			
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen			
C55	Aanpak energiearmoede			
C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen			
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			
D14	Specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertraging			
E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021			
E44	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027			
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023			
F1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding			

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid:	Goedkeurend

Bijlage A – SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2023 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022			
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2022			
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022	Zie volgende pagina		
G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022			
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire			
G13	Regeling specifieke uitkering onderwijsroute			
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022			
H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning			
H25	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)			

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid:	Goedkeurend

Bijlage A – SiSa-bijlage (vervolg - Tozo)

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2023 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 2			
G4	Tozo 3			
G4	Tozo 4			
G4	Tozo 5			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T			

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:	goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid:	goedkeurend

Bijlage B – Ongecorrigeerde controleverschillen

De hieronder opgenomen tabel met ongecorrigeerde controleverschillen is verstrekt aan het college en is als bijlage bij de Bevestiging bij de jaarrekening gevoegd. Wij hebben de ongecorrigeerde verschillen met het college besproken. Wij zijn van mening dat verschillen zoveel mogelijk door het college moeten worden gecorrigeerd, echter wij kunnen instemmen met de overwegingen van het college om deze verschillen niet te corrigeren, aangezien deze bedragen niet materieel zijn voor het inzicht van de jaarrekening. De geconstateerde fouten ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid en onzekerheden zijn lager dan de door u vastgestelde controletolerantie van 1% respectievelijk 3% van de totale lasten. Positieve bedragen hebben een positief effect op het resultaat, een bedrag tussen haakjes heeft een negatief effect op het resultaat. Rechtmatigheidsfouten kunnen niet gesaldeerd worden.

Fouten

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid	Rechtmatigheid
EU Aanbestedingsrechtmatigheid		234
Begrotingsrechtmatigheid		134
Kredietoverschrijding		114
Voorziening bijzondere kunstwerken	279	279
Vordering inzake omgevingsvergunningen	214	214
Totaal ongecorrigeerde controleverschillen	**493**	**975**
Effect niet gecorrigeerde controleverschillen voorgaande jaarrekening	-	n.v.t.
Totaal	**493**	**975**

Onzekerheden

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid	Rechtmatigheid
Prestatielevering Jeugd	3.415	3.415
Prestatielevering Wmo	1.174	1.174
Prestatielevering PGB	1.083	1.083
Prestatielevering leerlingenvervoer	1.163	1.163
Totaal onzekerheden	**6.836**	**6.836**

Bijlage C – Controleaanpak

Controleaanpak en uitvoering
Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle. Daarnaast gaan wij in de volgende paragrafen van deze bijlage nog nader in op de samenwerking met de andere accountants en de ingeschakelde experts.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2022 onderkend, deze zijn weergegeven op pagina 9 van dit verslag.

Samenwerking met interne accountantsdienst/andere accountants
Voor de jaarrekening van de gemeente Dijk en Waard maken wij gebruik van diverse verbonden partijen/gemeenschappelijke regelingen en uitvoeringsorganisaties:

- Cocensus: inzake de belastingen hebben wij een controle uitgevoerd wat heeft geresulteerd in een controleverklaring bij de belastingopgave van de gemeente Dijk en Waard.
- Zaffier: inzake de uitkeringen en Participatiewet hebben wij een controle uitgevoerd wat heeft geresulteerd in een controleverklaring bij de belastingopgave van de gemeente Dijk en Waard.

Inschakeling van interne / externe deskundigen
Wij hebben in het kader van onze controle een interne deskundige ingeschakeld ten aanzien van de beoordeling van uw grondexploitatie 'De Draai'.

Bijlage D – Onafhankelijkheid

Bevestiging van onze onafhankelijkheid
Op grond van dit verslag zijn wij van mening dat wij in relatie tot uw organisatie, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

Kwaliteitsborging
Baker Tilly heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om haar onafhankelijkheid en die van haar medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- Jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners, professionals en ondersteunende stafdiensten.
- Cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten.
- In- en extern kwaliteitsonderzoek.
- Twee registeraccountants betrokken bij wettelijke controleopdrachten.
- Reviews door partners die niet betrokken zijn bij de opdracht ter waarborging van een deugdelijk / deskundig oordeel.

Op deze controleopdracht zijn geen specifieke maatregelen getroffen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Schriftelijke bevestigingen
Wij hebben aan het management schriftelijke bevestigingen gevraagd in het kader van onze controle. Deze bevestigingen hebben betrekking op de verantwoordelijkheid van het management voor het opstellen van de jaarrekening, voor het volledig verantwoorden van transacties en voor het aan ons verschaffen van alle relevante informatie. Wij hebben de schriftelijke bevestigingen van het management verkregen.

Contactgegevens

R.P. (Ronald) Hoogeveen MSc. RA
Director Audit
06 - 11 79 95 66
r.hoogeveen@bakertilly.nl

R. (Robert) Wijdoogen MSc. RA
Manager Audit
06 - 22 93 92 53
r.wijdoogen@bakertilly.nl

Kantoorgegevens:
Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Entrada 303
Postbus 85745
1114AA Amsterdam
+31 (0)20 – 644 2840